

Återrapport: Idrottens hållbarhetsramverk

Återrapport: Idrottens hållbarhetsramverk

Efter en motion från Svenska Orienteringsförbundet beslutade ett enigt Riksidrottsmöte 2019 att uppdra till Riksidrottsstyrelsen (RS) att inom befintliga resurser tillskapa expertkompetens för samordning och kunskapsutveckling inom området hållbarhet. Särskilt fokus skulle ligga på miljö- och klimatarbete. Stämman beslutade även att RS i samverkan med SF skulle utarbeta ett hållbarhetsramverk och konkreta förslag till hållbarhetsarbete som innefattar hela den svenska idrottsrörelsen.

Beskrivning av arbetet sedan Riksidrottsmötet 2019:

Under hösten 2019 tillsattes en referensgrupp med representanter från Svenska Orienteringsförbundet, Svemo, Svenska Golf förbundet, Svenska Parasportförbundet, Svenska Friidrottsförbundet, Svenska Skolidrottsförbundet, Svenska Skyttesportförbundet, Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet, RF-SISU Örebro och Svenska Fotbollförbundet. Arbetet leddes av Riksidrottsstyrelsen och har främst arbetat under år 2020.

Referensgruppen har varit med och tagit fram ”Policy för en hållbar svensk idrottsrörelse” (Bilaga 1) samt dokumentet ”Analys av nuläge, behov och målbild av idrottsrörelsens hållbarhetsarbete” (bilaga 2) som är en beskrivning och analys av idrottsrörelsens nuläge och behov framåt. En idrottens hållbarhets-ordlista har också tagits fram (bilaga 3). Uppdraget var att ta fram ett ramverk men referensgruppen har valt att byta ut det mot begreppet policy. Detta för att öka förståelsen kring vad för typ av dokument detta är.

Riksidrottsstyrelsen godkände i januari 2021 förslaget till ”Policy för en hållbar svensk idrottsrörelse”. Syftet med policyn är att samla den svenska idrottsrörelsens gemensamma syn på hur vi definierar hållbarhet samt inom vilka ramar vi ska finnas. Det utgår från ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbarhetsperspektiv samt har en robust vetenskaplig förankring.

Utgångspunkten har varit att samla det vi redan gör med bas i *Strategi 2025* och *Idrotten vill* men också lägga en grund för att växla upp vårt arbete i delar där vi behöver utvecklas. Genom det kan vi göra det enklare att samarbeta och strategiskt bidra till en mer hållbar idrott. Målet med arbetet är att, genom att lyfta frågan och utveckla vår verksamhet, också ska bidra till en bättre måluppfyllnad i *Strategi 2025* samt till de nationella och globala hållbarhetsmål som finns.

Sedan 2019 har det, inom befintliga resurser, tillskapats en tjänst på RF-SISU Riks med ansvar för att utveckla idrottens hållbarhetsarbete samt bistå SF i första hand och i förlängningen även RF-SISU distrikt samt idrottsföreningarna.

Planerat arbete framåt:

Riksidrottsstyrelsen har gett RF-SISU:s generalsekreterare i uppdrag att utifrån inriktningen i ”Analys av nuläge, behov, målbild av idrottsrörelsens hållbarhetsarbete” ta fram en handlingsplan för arbetet framåt. Fokusområden för insatser kommer framför allt vara:

- Kunskap och folkbildningsinsatser
- Kommunikation
- Verktyg, stöd och checklistor riktade till olika delar av idrottsrörelsen
- Plattform för nätverkande inom idrottsrörelsen
- Verksamhetsstöd till SF

RS kommer fortsätta jobba med frågorna under de kommande åren för att bistå SF och i förläningen hela den svenska idrottsrörelsen i den verksamhetsutveckling som vi står inför. Frågan kommer också att få särskilt fokus de kommande åren i och med att det lyfts in som ett prioriterat område i Strategi 2025.

Bilaga 1: Policy för en hållbar svensk idrottsrörelse

Länk till formgiven version: <https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/nya-dokument/nya-dokumentbanken/policies/policy-for-en-hallbar-svensk-idrottsrorelse.pdf>

IDROTTEN - en samhällskraft för hållbarhet

"Sport has the power to change the world"

– Nelson Mandela

Idrotten bidrar redan idag till ett rikare samhälle. Där är du som aktiv, förtroendevald, ledare och engagerad i idrotten en viktig del. Genom att du är med och bidrar tillsammans med ditt förbund eller din förening och hela den samlade idrottsrörelsen blir vi en del av något som är mycket större. Den svenska idrottsrörelsen vill vara en samhällskraft som bidrar till hållbarhet. Tillsammans är vi stora nog att göra skillnad. Med vår samlade insats främjar vi demokrati, inkludering, folkhälsa och människors egenmakt.

Gemensam syn på hållbarhet

Till vår hjälp har vi en policy för en hållbar svensk idrottsrörelse. Den hjälper och vägleder dig så att du med enkelhet kan göra medvetna val. Både i det strategiska och i det dagliga hållbarhetsarbetet. Inom de ramar som fastslås i policyn finns utrymme för dig, din förening, specialidrottsförbund, RF-SISU distrikt och för idrotten att sätta högre mål och ambitioner än föreslaget. Och att samverka kring dem.

I korthet innebär den svenska idrottsrörelsen gemensamma syn på hållbarhet att vi är en samhällskraft som tar ansvar för en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Vi ska ta ansvar för miljöpåverkan samt bidrar till folkhälsa, demokrati, inkludering människors egenmakt och en sund ekonomi.

I policyn utvecklar vi vår gemensam syn på vad vi inom idrotten definierar som hållbart. Det utgår från ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbarhetsperspektiv. Genom det kan vi göra det enklare att samarbeta och växla upp arbetet till att strategiskt bidra till en hållbar idrott. Ett aktivt hållbarhetsarbete är en förutsättning för att uppnå målen i *Strategi 2025*.

Utgångspunkter

Policyn är baserad på både internt och externt material. Den är väl förankrad i vetenskapen. För att få med det interna perspektivet har vi utgått från vårt idéprogram: [Idrotten Vill](#) och vår strategiska riktning: [Strategi 2025](#).

Policyn är externt baserat på de principer som *Framework for Strategic Sustainable Development*¹, tagit fram. Det är ett ramverk för strategisk hållbar utveckling som skapats och förfinats sedan 1990-talet av en internationell grupp av forskare, ledda av professor Karl-Henrik Robért. Han är också känd för att ha grundat rörelsen *The Natural Step*.

Kärnan i ramverket är en uppsättning av fyra hållbarhetsvillkor. Tillsammans beskriver de gränsvärden för ett hållbart samhälle. Principerna anses bidra till ökad hållbarhet enligt den samlade forskningen.

POLICY för en hållbar svensk idrottsrörelse

I det hållbara samhället utsätts inte naturen för systematisk...

1... koncentrationsökning av ämnen från berggrunden

Till exempel fossilt kol, olja och metaller. Vi ska istället bidra istället kontinuerligt övergå till förnybar energi och hållbar användning av metaller.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- Minska våra transporter med bensen, diesel och naturgas. Använd förnybara drivmedel som Grön el, Etanol, Biogas eller biodiesel
- Utmana användningen av plast och mikroplaster. Vi ska exempelvis driva på för utveckling av alternativa material eller plast som utgår från annan råvara än olja och naturgas.
- Ställa om uppvärmning och kyla i föreningslokaler och anläggningar till fossilfri och förnybar energi. Vi ska även driva på för omställning i de lokaler som idrotten använder men inte äger.
- Tänka på helhetsbilden av en produkts totala miljöpåverkan, livscykelperspektivet, vid alla inköp samt återvinn alla produkter som går.

2... koncentrationsökning av ämnen från samhällets produktion

Till exempel kväveoxider, freoner och hormonliknande kemikalier som överbelastar naturens balanserande förmåga. Vi ska istället bidra till utvecklingen av hållbar användning av alla material.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- Ställa krav på leverantörer att använda miljömärkta² kemikalier i utrustning och kläder.

---

¹ Baserat på *Framework for Strategic Sustainable Development (FSSD)*,
<https://www.thefuture.se/project/fssd-metoden/>

² <https://www.naturskyddsforeningen.se/miljomarkningar>

- Använda miljövänliga medel till bland annat städning, bekämpning av skadedjur, gödning och ytbehandlingar.
- Hållbar användning av gödsel- och växtskyddsmedel genom att använda miljövänliga alternativ och dosera i optimala mängder.
- Byta ut kyl- och frysanläggningar med freoner.
- Driva på internationella tävlingsreglementen i syfte att få bort kemikalier som är svåra eller omöjliga att hantera på ett miljövänligt sätt.

3... degradering på fysiskt sätt

Till exempel skövling av skog, överfiske, stora monokulturer i jordbruket eller asfaltering av odlingsbara marker. Vi ska istället bidra till att stödja viktiga ekosystemtjänster³.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- Använda och sköta våra natur- och vattenskyddsområden samt idrottsmiljöer på ett ansvarsfullt sätt. Det gör vi genom att följa gällande lagar och krav som gynnar biologisk mångfald.
- Sprida kunskap och förståelse om vårt ansvar för naturen.
- Använda material och produkter från hållbart brukad mark och hav, till exempel genom att använda certifierade produkter.
- Välja mat som stödjer utveckling av hållbar matproduktion.
- ! Bidra till ökad biologisk mångfald genom att gynna ett rikt växt- och djurliv.
- ! Verka för att bevara och skapa lättillgängliga, välskötta naturområden för fritid och idrott.

I det hållbara samhället finns inga strukturella hinder för människors...

4.1... hälsa

Till exempel hinder för att tillgodose allas behov av fysisk aktivitet. Eller risker för skador och sjukdomar – vare sig fysiska, mentala eller känslomässiga. Vi ska istället bidra till alla människors rätt till jämlik och jämställd folkhälsa.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- Säkerställa tillgång till jämlik, jämställd idrott och folkhälsa i trygga miljöer, genom till exempel höja kompetensen inom de områdena. Det gäller oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- Arbeta aktivt för fler tillgängliga idrottsytor.
- Ta vårt arbetsgivaransvar när vi har anställda till exempel genom att olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås.

---

³ Naturvårdsverket om ekosystemtjänster, <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Ekosystemtjanster/Vad-ar-ekosystemtjanster/>

4.2... inflytande

Till exempel genom hinder för yttrandefrihet eller åsidosättande av åsikter. Vi ska istället bidra till att människor blir hörda på ett konstruktivt sätt.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- Ge alla medlemmar lika rätt till inflytande. Alla har rätt att vara med och alla har rätt att uttrycka sin mening och sin åsikt.
- Arbeta aktivt med förenings- och förbundsdemokratin genom att säkerställa att alla medlemmars röst har lika värde och att alla som deltar får vara med och bestämma. Demokrati och delaktighet ska utövas jämställt och oavsett bakgrund.
- Leva efter [FN:s barnkonvention](#) som blivit svensk lag, samt [Idrotten Vill](#). Det innebär att verksamheten och alla beslut har barnens bästa för ögonen och att vi följer [idrottsrörelsens uppförandekod](#)

4.3... kompetens

Till exempel genom hinder mot utbildning eller otillräckliga möjligheter till personlig utveckling. Vi ska istället bidra till gynnsamma förutsättningar för personlig utveckling och lärande.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- Ge alla möjligheter till personlig utveckling utifrån sina förutsättningar.
- Undanröja hinder för att delta i vår folkbildningsverksamhet och se till att alla bemöts respektfullt, får ta plats och kunna ta till sig innehållet.
- Tillhandahålla idrottsrelaterad utbildning inom hållbarhet genom SISU idrottsutbildarna.

4.4... opartiskhet

Till exempel genom diskriminering eller odemokratiska val till befattningar. Vi ska istället bidra till rent spel på alla plan.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- Upprätthålla rent spel inom idrotten. Till exempel genom att motverka doping, otillåten påverkan och andra former av hot och våld. Som en del av idrottsrörelsen är du skyldig att hålla dig inom ramarna för befintliga regelverk.
- Motverka alla former av korruption och jäv i enlighet med idrottens uppförandekod.
- Motverka diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning samt ålder. Det genom till exempel utbildningsinsatser.

4.5... meningsskapande

Till exempel genom olika former av undertryckande av kultur eller hinder mot samskapande av meningsfulla villkor. Vi ska istället bidra till öppna och inbjudande miljöer.

För oss inom idrottsrörelsen kan det handla om att:

- Skapa och uppmuntra till nya former av idrottande. Samt skapa organisationer och engagemang för en modern föreningsidrott.
- Vara en plattform för individuellt och gemensamt engagemang i klubben oavsett bakgrund. Och ge möjlighet till utveckling av personligt ledarskap.

Så går vi till handling

Hållbarhetsprinciperna och idrottens hållbarhetspolicy beskriver de grundläggande ramvillkor som måste uppfyllas för att nå ett hållbart samhälle och idrottsrörelse. För att kunna tillämpa dem praktiskt finns en process som vägleder organisationer. Den kallas för ABCD-processen och används för att skapa förståelse och handlingskraft i organisationens hållbarhetsarbete.

ABCD-processen består av fyra huvudsteg. I arbetet med de olika stegen är det viktigt att fånga upp insikter, funderingar, frågeställningar och idéer. Det hjälper oss att öka tydligheten i organisationen.

ABCD-processens huvudsteg

(A) **Målbeskrivning** → (B) **Analys av nuläget** → (C) **Idéer och delmål** → (D) **Prioritering och plan**

I D-steget prioriterar vi aktiviteter med hjälp av följande tre frågor:

- För aktiviteten oss i rätt riktning mot hållbarhet?
- Är aktiviteten vidare utvecklingsbar?
- Är aktiviteten ekonomiskt försvarbar?

Tillämpningen av processen sker intuitivt och iterativt, vilket innebär att man jobbar i cykler för att förbättra. När vi gått igenom de fyra stegen börjar man om med det första (A) och fortsätter med de nästa stegen.

Vi börjar i det lilla för att bygga något stort på sikt. Tack vare det kontinuerliga arbetet går vi steg för steg mot en mer hållbar idrottsrörelse.

Handlingsplan som nästa steg

Som ett komplement till denna policy finns en övergripande analys av idrottsrörelsens hållbarhetsarbete som bygger på ABCD-processen. Genom den analysen och policy har vi lagt grunden till en strategi och handlingsplan för hur svenska idrottsrörelsen ska bli mer hållbar. Utgå från både den och policyn när ni tar fram er egen analys för er verksamhet.

A large circular graphic is centered on the page, divided into four quadrants by a vertical and a horizontal line. Inside this circle, the title text is centered. There are also two smaller concentric circles centered on the same point as the large circle, one inside the other.

Analys av nuläge, behov och målbild av idrottsrörelsens hållbarhetsarbete

-från nuläge till önskad position med ABCD-analys

Sammanfattning

Som Sveriges största folkrörelse har vi ett stort ansvar för att bidra till en mer hållbar värld. Vi ska inte bara leva efter lagar och regler. Vi ska också med stolthet ta ledningen i de frågor vi anser oss ha bäst kompetens och kan bidra till mest innovativ utveckling.

Det här dokumentet är en beskrivning och analys av idrottsrörelsens hållbarhetsarbete och behov framåt. Det beskriver de visioner och målsättningar som finns men också i vilket nuläge vi startar och behoven för att ta oss till målbeskrivningen.

Det här dokumentet förhåller sig även till Agenda 2030 och FN:s globala hållbarhetsmål. Referensgruppen har dock landat i att vi som folkrörelse förstå måste göra en prioritering av vårt gemensamma hållbarhetsarbete och sedan sätta det i relation till Agenda 2030. Det gör att Agenda 2030 har en något nedtonad roll men vi ser att det kommer att få en större betydelse under arbetets gång när mål och prioriteringar är beslutade.

Det här dokumentet ger oss grunden till en handlingsplan för att förflytta oss från nuläge till vår önskade position. Det vill säga målbilden och den policy för en hållbar utveckling inom den svenska idrottsrörelsen som Riksidrottsstyrelsen väntas fatta beslut om i början av 2021.

Målbilden innefattar att vår folkrörelse ska skapa ökad insikt kring hållbar livsstil med stöd i idrottsrörelsens hållbarhetspolicy. Det ska vi göra utifrån sociala, ekologiska och ekonomiska dimensioner.

För att nå dit krävs att vi ställer om vår verksamhet. Vi är bra inom social hållbarhet men behöver hålla i arbetet med Strategi 2025 som ett led i att öka vårt bidrag kring social hållbarhet. Vi behöver också ställa om till en mer ekologiskt hållbar verksamhet genom att minska våra transporter, konsumtion, energiförbrukning, se över matservering samt hur vi påverkar naturen och bidrar till biologisk mångfald. Slutligen behöver vi också fortsätta det arbete som finns kring korruption och hur vi placerar idrottens ekonomiska resurser.

För att ta oss från nuläge till målbild har referensgruppen identifierat ett antal behov av insatser, till exempel: Kunskap och utbildning, kommunikation, verktyg och checklistor, nätverkande samt ekonomi och styrmedel.

Innehållsförteckning

Vision: Svensk idrott – världens bästa och mest hållbara!	14
Sveriges största folkrörelse bidrar till en hållbar värld	14
Hållbarhet en överlevnadsfråga	14
Grunden till en handlingsplan för hållbar idrott	15
Referensgrupp	15
Målgrupp	15
Avstämning med Specialidrottsförbund	15
Målbeskrivning	16
Delmål 1: Bidra till en ekologiskt hållbar nutid och framtid	16
Delmål 2: Livslångt idrottande i förening	17
Delmål 3: Transparens och hållbar ekonomi	17
Nuläge	17
Resor	18
Mat	18
Kläder och utrustning	18
Allas rätt att vara med	18
Idrottsytor	19
Rent spel	19
Frågor utanför den nationella idrottens beslutandemandat	19
Grunden är lagd för hållbarhetsarbetet	20
Behov och prioriteringar	21
Kunskap och utbildning	21
Kommunikation	22
Verktyg, stöd och checklistor	22
Nätverkande och samarbeten	22
Utveckla ledarskapet, dra nytta av det som finns	23
Agenda 2030	23

<u>Ekonomi och styrmedel</u>	23
<u>Organisation och uppföljning</u>	23
<u>SWOT-analys</u>	24
<u>Nästa steg</u>	24

Vision: Svensk idrott – världens bästa och mest hållbara!

Svensk idrottsrörelse vill vara bäst i världen på alla nivåer. Vi vill ständigt utvecklas och förbättras både till form och innehåll. Vi vill att idrottsrörelsen i samhället utgör och uppfattas som en viktig plattform för att uppnå hållbar utveckling. Det bygger på en självstyrande och samlad idrottsrörelse med starka förbund och föreningar samt en bildnings- och utbildningsverksamhet i världsklass där målet är att skapa engagemang för en hållbar idrottsrörelse som är tillgänglig för alla.

Sveriges största folkrörelse bidrar till en hållbar värld

Som Sveriges största folkrörelse har vi ett stort ansvar för att bidra till en mer hållbar värld. Vi ska inte bara leva efter lagar och regler. Vi ska också med stolthet ta ledningen i de frågor vi anser oss ha bäst kompetens och kan bidra till mest innovativ utveckling.

För idrottsrörelsens långsiktiga överlevnad, samhällsnytta och trovärdighet krävs att vi förhåller oss till vår samtid och dess största frågor. Hållbart agerande är en av de mest brådskande samhällsutmaningarna. Om vi vill uppnå de mål vi enats om i *Strategi 2025* krävs ett aktivt och ambitiöst hållbarhetsarbete.

Till vår hjälp har vi denna analys för en hållbar idrottsrörelse, samt grunddokumentet *Policy för en hållbar svensk idrottsrörelse*.

Hållbarhet en överlevnadsfråga

För flera medlemsförbund riskerar jordens uppvärmning att omöjliggöra fortsatt utövande av idrotten. Det kan handla om minskat antal snö dagar eller andra väderfenomen som hotar möjligheten att utöva idrott men även ökad skaderisk till följd av ett varmare klimat eller trösklar som försvårar för människor att ta del av idrottsrörelsens verksamheter.

Ökad medvetenhet om, och omställning till, hållbarhet är en ren överlevnadsfråga. Ju snabbare vi blir medvetna om riskerna med vårt agerande eller avsaknad av agerande, desto längre tid får vi på oss att göra de anpassningar vi behöver. Det gör oss mindre sårbara.

Vi lever också i en tid där människor ställer allt högre krav på verksamheter som de engagerar sig i. Vi möter allt större förväntningar på ett medvetet hållbarhetsarbete, både från enskilda medborgare och finansiärer.

Grunden till en handlingsplan för hållbar idrott

Det här dokumentet ger oss grunden till en handlingsplan för att förflytta oss från nuläge till vår önskade position.

Referensgrupp

Det här dokumentet och analysen bygger på en process som referensgruppen arbetat med under våren 2020. Referensgruppens uppdrag och utgångspunkt var att se på frågan utifrån ett idrottsövergripande perspektiv. Nu är det upp till varje idrott och förbund att ta fram, anpassa och förankra det till den verksamhet och det sammanhang som man själv finns i.

I referensgruppen fanns representanter från Svenska orienteringsförbundet, Svemo, Svenska Golf förbundet/Sterf, Svenska Parasportförbundet, Svenska Friidrottsförbundet, Skolidrottsförbundet, Skyttesportförbundet, Korpen, RF-SISU Örebro och Svenska fotbollförbundet. Arbetet leddes av Riksidrottsstyrelsen.

Målgrupp

Målgruppen för idrottens samlade hållbarhetsarbete och de behov som identifieras i detta dokument är hela den svenska idrottsrörelsen. Det betyder inte att dokumentet i sin helhet riktar sig till alla delar i idrottsrörelsen men målet är, för att få effekt i vårt omställningsarbete, att nå hela vägen ut till idrottsföreningarna. Primär målgrupp är dock specialidrottsförbunden då det är de som fattat beslut om att tillstyrka motionen under Riksidrottsmötet 2019.

När Riksidrottsstyrelsen fattat beslut om policy behöver en handlingsplan tas fram och i den ska också målgruppen för olika insatser förtydligas vidare. Då kan det till exempel handla om att rikta utbildningsinsatser och vissa verktyg/vägledningar till idrottsföreningar.

Avstämning med Specialidrottsförbund

Under hösten 2020 har referensgruppens arbete stämts av med samtliga specialidrottsförbund under SF-dialoger. En klar majoritet står bakom den inriktning

som tagits fram vad gäller policy, målsättningar och identifierade behov av konkreta insatser.

Målbeskrivning

Med policyn ”hållbar utveckling inom svensk idrottsrörelse” som utgångspunkt har referensgruppen gjort en ABCD-analys för att gå från ord till handling. Det har landat i förslaget att idrottsrörelsens övergripande målsättning för hållbarhetsområdet ska vara:

- Vi ska använda vår folkrörelse till att skapa ökad insikt kring hållbar livsstil med stöd i idrottsrörelsens hållbarhetspolicy.

Svensk idrottsrörelse tar sitt ansvar för en hållbar utveckling. Det gör vi genom ökad kunskap och förståelse. Vi tar helhetsansvar och gör hela idrottsrörelsen till bärare av hållbarhetsfrågorna. Genom kunskap kan människor fatta kloka beslut såväl i det lilla som i de stora strategiska frågorna.

För att nå dit behöver vi en gemensam bild av målets innebörd. Referensgruppen har därför identifierat ett antal områden som ska finnas med i arbetet framåt för svensk idrottsrörelse. I vissa delar handlar det om att arbeta in befintligt arbete i ett hållbarhetssammanhang, i andra delar handlar det om att utveckla nytt.

Referensgruppen ser därför ett behov av att ha tre delmålsområden kopplat till det övergripande målet. Ett medskick från våra medlemsförbund är även att målen är mätbara, att de täcker in de tre dimensionerna av hållbarhet samt att vi är med och bidrar till de nationella miljö- och hållbarhetsmålen. I första hand Agenda 2030 och de svenska miljö kvalitetsmålen. De delmålen som referensgruppen har identifierats genom den ABCD-analys som genomförts och förslaget är:

Delmål 1: Bidra till en ekologiskt hållbar nutid och framtid - ekologisk hållbarhet

Hållbar användning av naturresurser och kemikalier. Målen nedan är satta utifrån de svenska miljömålen

- Till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser
- Vara klimatneutrala till 2045

Med de målsättningarna bidrar vi till att jobba med följande av FN:s globala hållbarhetsmål: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15

Delmål 2: Livslångt idrottande i förening – social hållbarhet

En idrottsrörelse där alla är välkomna och blir inkluderade. Det här delmålet handlar främst om att plocka in befintliga målsättningar, framför allt kopplat till Strategi 2025, som del i hållbarhetsarbete och inte om att uppfinna nya.

- Jämställdhetsmålen
- Svensk idrott ska vidareutveckla verksamheten så att barn, unga, vuxna och äldre väljer att idrotta i förening under hela livet.
- Svensk idrott ska nå fler idrottsliga framgångar internationellt.
- Alla lever och leder enligt svensk idrotts värdegrund.
- Svensk idrott ska vidareutvecklas, samverka med andra aktörer och ge goda möjligheter att idrotta i förening.
- Idrottsrörelsen är en ännu starkare samhällsaktör.

Med de målsättningarna bidrar vi till att jobba med följande av FN:s globala hållbarhetsmål: 1,3,4,5,8,10,11,16,17

Delmål 3: Transparens och hållbar ekonomi - ekonomisk hållbarhet

Hållbar ekonomi och rent spel

- Mål kopplat till placeringar av idrottens medel
- Mål kopplat till transparens och korruption

Med de målsättningarna bidrar vi till att jobba med följande av FN:s globala hållbarhetsmål: 8 och 16

Det är viktigt att komma ihåg att det är den samlade idrottsrörelsens mål, sen behöver varje specialidrottsförbund, idrottsförening, RF-SISU distrikt göra sina prioriteringar utifrån hur man ligger till och vilka insatser som ger störst nytta i den verksamhet som man befinner sig.

För att nå vår målbild behöver vi förstå vårt nuläge och våra behov framåt.

Nuläge

Nedan följer ett antal områden, kopplade till målbeskrivningen ovan, och idrottsrörelsens nuläge och utgångspunkt.

Resor

Enligt deltagarstatistiken i LOK-stödet genomförs drygt 150 000 träningstillfällen per dag (2019). Därtill kommer även matcher, träningsläger, cuper, evenemang och elitidrottens internationella karaktär.

Aktiviteterna genererar mycket resande, inte sällan med bil och i vissa fall även med flyg. Man skulle kunna säga att idrotten hänger på resor.

Samtidigt som vi vet att summan av alla inrikesresor i Sverige står för en tredjedel av de totala utsläppen i Sverige. En stor del av utsläppen kommer från idrottsrelaterade transporter.

Mat

De flesta föreningar och evenemang bedriver någon form av kiosk- eller serveringsverksamhet. Vilken mat vi serverar har betydelse för klimat och miljö. Hur mycket mat som slängs har också betydelse.

Den svenska livsmedelsproduktionen står för cirka 20–25 procent av vår totala klimatpåverkan. Det ger även upphov till spridning av gifter och är en av våra mest vattenkrävande sektorer. Matsvinnet i Sverige uppgår idag till 95 kilo per person och år.

Kläder och utrustning

Idrottsrörelsen har en stor och ohållbar omsättning av kläder, utrustning och material. Det är en utmaning för produkttillverkare inom sport- och friluftsliv. Mycket av kläderna och utrustningen innehåller konstgjorda fibrer såsom polyester och lycra. De materialen härstammar från och utvinns ur fossil olja. Det gör dem svårare att återvinna eller återanvända jämfört med naturfiber som svensk ull och lin.

Användning av konstgjorda fibrer leder till att mikroplaster ökar i alla naturmiljöer, vilket skadar växt- och djurlivet. I förlängningen skadar det även oss människor. En del funktionsplagg behandlas med silverjoner i syfte att göra dem antibakteriella och få bort lukt. Det påverkar naturen negativt.

Delar av sport- och outdoorbranschen ligger i dag efter många andra industriprodukter, såsom fordon, byggnadskonstruktioner, hushållselektronik och till och med livsmedelsprodukter.⁴

Allas rätt att vara med

Kopplat till social hållbarhet och folkhälsa kvarstår många av de hinder som identifierats i *Strategi 2025*. Det är fortsatt många som lämnar idrottsrörelsen i tonåren. Trenden kring

---

⁴ Mistra Sport and outdoor, <https://www.mistrasportandoutdoors.se/kunskap-och-losningar/Forskningsteman/material-och-hallbar-utrustning/>

ökat stillasittande består. Och skillnaderna i folkhälsa mellan olika grupper i samhället kvarstår.

Det finns ett antal hinder för att delta i idrottsrörelsen. Det kan handla om en persons ekonomiska begränsningar. Men också om fysisk och psykisk tillgänglighet, samt hinder på grund av bristande jämställdhet och inkludering.

Idrottsytor

Ytor som görs till platser för idrott har en påverkan på naturmiljön. Dels har det en påverkan på naturen på platsen, dels medför de förändringar av marken. Det är inte bara den miljö vi ser framför oss som påverkas. Det sker även i andra naturmiljöer där tillverkning, destruering, återvinning och återanvändning görs. Användning av naturmiljö för idrottsytor kan ibland även ge en positiv miljöpåverkan för biologisk mångfald. Det kan till exempel hindra igenväxning.⁵

Många idrotter är beroende av stora mängder färskt vatten för sina anläggningar och för sitt utövande. Den förbrukningen är i längden och i stora volymer inte heller hållbara. Dessutom har idrottsanläggningar i många fall hög energiförbrukning i jämförelse med andra samhällsfastigheter.⁶ Även om anläggningsstödet i idrottslyftet årligen finansierar projekt med energieffektiviseringar så är utmaningen omfattande.

Idrottsytor skapar samtidigt möjlighet till social hållbarhet i form av ökad folkhälsa och demokrati. De fungerar också som en samlingsplats i lokalsamhället. Och kan bidra till ökad lokal utveckling för delar av samhället.

Rent spel

Matchfixing och doping är ett av de största hoten mot tävlingsidrotten idag. Samtidigt växer den organiserade brottsligheten och utmanar företrädare inom idrottsrörelsen på olika sätt. Ekonomisk doping förekommer också.

Frågor utanför den nationella idrottens beslutandemandat

Flera avgörande hållbarhetsfrågor ligger idag utanför de nationella förbundens beslutsmandat. Det är internationella förbund som fattar många av besluten. Det gäller till exempel tävlingsreglementen och tävlingsscheman.

Det finns i många fall en tydlig konflikt mellan idrottsliga prestationer och ekologisk hållbarhet. Här blir utmaningarna extra stora. Konstgräsplaner och Fluorvalla är två exempel där frågan ställs på sin spets. Både Fluorvallor och konstgräs har, på olika vis,

---

⁵ Ekologi – För miljöns skull, Hjorth, I., (2002), Liber Hultegren,

⁶ (Energimyndigheten, 2008)

negativ påverkan på miljön men är samtidigt en förutsättning för idrotterna att kunna vara konkurrenskraftiga inom den internationella idrotten.

Samtidigt ställer fler kommuner och regioner krav på oss att bevisa hur vi arbetar med hållbarhetsfrågorna. Region Stockholm ställer numer krav på alla föreningar som mottar stöd på mer än sju miljoner kronor ska vara ISO-certifierade och ha ett aktivt miljöarbete. Andra kommuner har också frågan på sin agenda.

Grunden är lagd för hållbarhetsarbetet

Idrottsrörelsens har i dokumenten *Idrotten Vill* och *Strategi 2025* påbörjat vägen mot en tydlighet i sina ansatser kring social och ekonomisk hållbarhet. Inom den svenska idrottsrörelsen finns också ett antal olika beslutade policydokument med bäring på hållbarhetsarbetet, till exempel klimat- och miljöpolicy, kostpolicy, policy för matchfixing, trafikpolicy, internationell strategi, idrottens uppförandekod samt anläggnings- och miljöpolitiskt program.

Men kunskaperna kring frågorna är generellt begränsade inom idrottsrörelsen, särskilt inom området som berör naturen och vår påverkan där. Avsaknaden av ett gemensamt och övergripande policydokument på hållbarhetsområdet är påtagligt. Det är därför policyn för en hållbar svensk idrottsrörelse tagits fram.

Riksidrottsförbundet har sedan 2018 haft ambitionen att ha hållbarhet mer tydligt på agendan. Det är först nu det börjat konkretiseras. Och nu finns idrottsrörelsens inställning kring ekologisk hållbarhet i policyn samt denna analys.

Ett antal specialidrottsförbund och RF-SISU distrikt har redan arbetat fram egna riktlinjer och policyer. Men de flesta saknar ett aktivt och strategiskt hållbarhetsarbete med fokus på helheten. Utöver det skiljer sig behov, förutsättningar och resurser för att arbeta med hållbarhetsfrågor kraftigt åt mellan olika förbund och idrotter. Det finns också en rad olika initiativ, inom ekologisk hållbarhet, från SF, IF och RF-SISU distrikt men i huvudsak i projektform.

Utanför vår nationella nivå har Internationella olympiska kommittén och den olympiska rörelsen påbörjat ett hållbarhetsarbete i och med Agenda 2020. I december 2018 presenterades *Sports for Climate Action Framework*⁷. Det är tänkt att fungera som ett ramverk för idrotten i hela världen att samlat ta sig an klimatutmaningarna. Två år senare, 2020 kom International Union for Conservation of Nature ut med sin tredje

---

⁷https://unfccc.int/sites/default/files/resource/Sports_for_Climate_Action_Declaration_and_Framework_o.pdf

upplaga av *Mitigating biodiversity impacts of sports events*⁸. Där kommer de fram till att minskad biologisk mångfald är ett lika stort hot som klimatförändringar.⁹

Behov och prioriteringar

För att kunna nå våra önskade mål finns behov av utbildnings- och kompetenshöjande insatser inom hela idrottsrörelsen. Många inom idrottsrörelsen saknar kunskap kring sin specifika påverkan på miljön. De flesta saknar även stöd och kunskap i hur man kan minska sin negativa påverkan och öka sin positiva påverkan.

En av de upplevda utmaningarna är idrottsrörelsens storlek och att vår verksamhet drivs på ideell basis. Samtidigt är det också vår styrka. Arbetet med hållbarhetsfrågor initieras ofta av att en eldsjäl och så småningom flera medlemmar ställer krav på det inom sin förening. För att komma framåt kan vi samarbeta med dem som redan gjort resan och kommit längre än vår rörelse. Använda deras misstag och komma längre. Stödinsatserna behöver vara i nivå med utmaningen.

En väg kan vara att samverka och skapa utrymme för tvärvetenskapligt lärande. Inom rörelsen mellan olika idrotter och utanför rörelsen, genom dialog med myndigheter, universitet och högskolor.

Referensgruppen har identifierat ett behov av att fokusera lite extra på att öka kunskapen och förståelsen för vår miljömässiga påverkan. Detta då frågan är relativt ny för vår folkrörelse. För att göra det konkret finns ett behov av att de första åren lägga särskilt fokus på att utveckla kunskap och knutet till ett antal fokusområden; mat, transporter, konsumtion (kläder och material i första hand), energi och biologisk mångfald. Detta utifrån att de är frågor som i högsta grad är relevanta för oss som folkrörelse men också för att det återspeglar de största utmaningar som Sverige och resten av världen står inför.

Referensgruppen har vidare identifierat följande behov och insatser framåt för att kunna implementera policyn och nå målbilden:

Kunskap och utbildning

- Ge alla inom idrottsrörelsen möjlighet att skaffa kunskap för att bli bärare av hållbarhetsfrågan
- Engagera och skapa medvetenhet på alla nivåer inom idrottsrörelsen

---

⁸ Brownlie, Susie, Bull, Joseph W. and Stubbs David (2020). *Mitigating biodiversity impacts of sports events*. Gland, Switzerland: IUCN. xiv+80 pp. DOI: <https://doi.org/10.2305/IUCN.CH.2020.04.en>

⁹ A safe operating space for humanity, Johan Rockström, *Nature* volume 461, pages 472–475 (2009) <https://www.nature.com/articles/461472a> (Biodiversitet anses vara det största hotet, klimathotet hamnar på tredje plats av våra planetära överskridna gränser men får trots det störst uppmärksamhet).

- Kunna driva frågorna i internationella idrottssammanhang. Många hållbarhetsutmaningar som vi ser är beroende av beslut fattade av internationella förbund
- Utbilda idrottsrörelsen i att kunna ta diskussionen och prata mervärden i dialog med politiker och myndigheter
- Bli experter på hur idrottsrörelsen påverkar olika hållbarhetsdimensioner och kan bidra till en mer hållbar värld
- Få mer kunskap om idrottsrörelsens påverkan på miljö och klimat

Kommunikation

- Få alla att känna ett ägandeskap för frågorna
  - Det måste kännas görbart
  - Det måste vara enkelt
  - Det ska vara lätt att göra rätt
- Anpassa kommunikationen och språket så att det förstås av alla inom idrottsrörelsen och övriga samhället
- Förankring inom idrottsrörelsen
- Vara offensiv på vetenskaplig grund för att ta tag i frågorna så tidigt som möjligt, samt för att undvika problem och prestige i dem
- Se med hållbarhetsglasögon på befintligt arbete
- Förstå och sprida kunskaperna om att kontinuerlig markstörning i vissa fall ger en positiv miljöpåverkan för biologisk mångfald, då det till exempel kan hindra igenväxning. Att sköta marken på ett biologiskt anpassat sätt från början kan minska arbetsbördan på sikt¹⁰

Verktyg, stöd och checklistor

- Enkla verktyg och vägledning som är lätta att förstå, så att föreningar och förbund kan börja jobba med frågorna på ett sätt som känns görbart
- Finns många verktyg redan idag, behöver inte nödvändigtvis uppfinna hjulet på nytt utan hitta ett sätt/plattform att samla kunskapen på

Nätverkande och samarbeten

- Vi behöver lära av varandra. Det gäller inom såväl på specialidrottsförbund-nivå som RF-SISU distriktsnivå som föreningsnivå. Även i samverkan med andra organisationer lokalt och regionalt
- Klustra SF utifrån liknande utmaningar
- Vi behöver ta hjälp av partners för att lära och driva hållbarhetsarbete

---

¹⁰ Ekologi – För miljöns skull, Hjorth, I., (2002), Liber Hultegren,

Utveckla ledarskapet, dra nytta av det som finns

- Ledarskap som en framgångsfaktor inom hållbarhet generellt
- Ett ledarskap som bär hållbarhetsfrågan inom idrottsrörelsen
- Differentiering
  - Ställa olika krav på olika aktörer, stor aktör = stort ansvar, liten aktör = mindre ansvar
  - Alla ska känna att de kan bidra och att även litet bidrag räknas
  - Alla ska utgå från var man själv står i sitt arbete

Agenda 2030

- Ett förhållningssätt och en strategi för att involvera *Agenda 2030* i idrottsrörelsens hållbarhetsarbete är centralt och viktigt för att vi ska vara relevanta. Det offentliga, företag och samhället i stort är bekant med begreppet och det måste vi också vara

Ekonomi och styrmedel

- Behöver finnas incitament för att få fart på utvecklingen
- En del specialidrottsförbund och idrottsföreningar vill göra saker, men inte alla har musklerna att göra det när mycket annat också finns på agendan

Organisation och uppföljning

- Behöver bygga en organisation för att bejaka och bevaka frågan, framför allt i ett initialt skede
- Följa upp och utvärdera idrottsrörelsens hållbarhetsarbete
- Behov av att driva frågorna inom internationella förbund.

SWOT-analys

Referensgruppen har även gjort en SWOT-analys kring hållbarhetsarbetet för att ha med i arbetet framåt.

<p>STYRKOR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Storlek – om vi samordnar oss • Har upparbetade kanaler och strukturer som vi kan dra nytta av • Mycket av hållbarhetsarbetet finns på plats redan • Är en rörelse med en naturlig plattform och har möjlighet att få utrymme och nå stor publicitet om vi vill • Nätverkande (kunskap och erfarenheter) 	<p>SVAGHETER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Storlek – att hitta något som alla känner sig hemma i. Kan mötas genom enkelhet • Hållbarhetsteorin – för akademiskt språk som ibland kan vara svårt att förstå • Hållbarhetsteorin, de fyra hållbarhetsprinciperna, är dåligt känd inom idrottsrörelsen
<p>MÖJLIGHETER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trovärdighet och attrahera yngre - klimat och miljömedvetna - som kan vilja idrotta eller engagera sig på annat sätt genom "visionsbild" och positiv utmanande välkomnande text. (vad skulle fånga och intressera Greta T?) • Coronasituationen – dra nytta av den situation som råder och de effekter på beteende som den har inneburit • Bidra till att attrahera nya målgrupper och sponsorer 	<p>HOT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det ideella ledarskapet – svårt med kontinuitet, frågornas prioriteras på grund av eldsjäl • Det idrottsliga kommer alltid att vara det viktigaste. • Vi är en stor rörelse och i den finns det många saker och aktiviteter som inte är fördelaktiga ur ett hållbarhetsperspektiv och som vi kan bli "uthängda" för (trovärdighet) • Hållbarhet kan kännas komplext, inte greppbart och svårt att förstå. • Vi är beroende av internationella regelverk som påverkar arbetet • Konflikt mellan möjligheten att vara konkurrenskraftiga internationellt och bidra till hållbarhetsprinciperna.

Nästa steg

- Beslut om policy av styrelsen med återrapportering till RIM 2021
- Nästa steg är att fatta beslut om mål och delmål för idrottens samlade hållbarhetsarbete (Målbeskrivning)

- Utifrån styrelsens beslut ta fram en strategi och handlingsplan för att implementera identifierade behov i den här analysen.
- RF-SISU behöver ta ytterligare kliv för att bli en organisation som går först i sitt hållbarhetsarbete.

Bilaga 3: Idrottens hållbarhetsordlista

ABCD-process: Hållbarhetsprinciperna beskriver de grundläggande ramvillkor som måste uppfyllas för att nå ett hållbart samhälle.

För att sedan kunna tillämpa dessa praktiskt, finns en process beskriven som vägleder organisationer i hur de kan planera strategiskt i riktning mot hållbarhet.

Processen består av 4 huvudsteg: (A) Målbeskrivning → (B) Analys av nuläget → (C) Idéer och delmål → (D) Prioritering och plan

Tillämpningen av processen sker intuitivt och iterativt för att skapa förståelse och handlingskraft i organisationens hållbarhetsarbete. Genom de olika stegen är det viktigt att insikter, funderingar, frågeställningar och idéer hela tiden kan tillföras processen och ytterligare öka tydligheten i organisationen.

Aktiviteterna prioriteras (D) med hjälp av följande tre frågor:

- För aktiviteten oss i rätt riktning mot hållbarhet?
- Är aktiviteten vidare utvecklingsbar?

Är aktiviteten ekonomiskt försvarbar?

Agenda 2030: Se FN:s globala hållbarhetsmål

Allemansrätten: Allemansrätten ger tillgång till naturen för alla. I allemansrätten ingår både rättigheter att vistas i naturen och exempelvis plocka vilda blommor, bär och svamp, samt skyldigheter att ta hänsyn till sin omgivning, såväl till djur- och växtliv som till markägare och närboende. Allemansrätten har stöd i regeringsformen och miljöbalken. (Baserad på Naturvårdsverkets hemsida)

Bekämpningsmedel: Ett ämne eller preparat som används för att skydda växter, trä eller andra växtprodukter från skadegörare, för att begränsa dessa skadegörarens negativa effekter.

Biologisk mångfald: Variationsrikedomen bland levande organismer i alla förekommande miljöer, däribland landekosystem, hav och andra akvatiska ekosystem samt de ekologiska komplex av vilka dessa ekosystem är en del; detta inkluderar mångfald inom arter, mellan arter samt ekosystemens mångfald. (Konventionen för biologisk mångfald, artikel 2)

Certifiering: Se Hållbarhetscertifiering

Cirkulär ekonomi: Ekonomiska modeller som syftar till att lyfta fram verksamheter där kretslopp dominerar. Det handlar om att skapa mer värde och mindre avfall genom att se över hur resurser kan återanvändas. En varus livscykel, där den aldrig blir avfall, utan återgår till systemet genom någon form av återanvändning.

Diskrimineringsgrunder: I diskrimineringslagen finns det sju diskrimineringsgrunder. Dessa är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Ekologisk hållbarhet: Att vårda naturresurser och ekosystem långsiktigt, så att de kan fortsätta att försörja mänskligheten och kommande generationer.

Ekonomiska hållbarhet: Ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten. En ökning av ekonomiskt kapital får inte ske på bekostnad av en minskning i naturkapital eller socialt kapital.

Ekosystem De gratistjänster som naturen gör och som är till nytta för oss människor. Till exempel pollinering av växter och luft- och vattenrening. Vi människor är helt beroende av dessa tjänster.

Ekosystemtjänster (Ecosystem services): De nyttigheter människan erhåller av ekosystemen. Här ingår:

- försörjande (eller producerande) tjänster som till exempel fiberråvara eller livsmedel från växter,
  - stödjande tjänster som till exempel näringscykler, vattencykler och pollinering,
  - reglerande tjänster som till exempel klimatstabilisering och luft- och vattenrening,
  - kulturella tjänster som till exempel estetiska värden och rekreationsvärden.
- (Baserad på Hassan, Scholes and Ash, 2005. Ecosystems and Human Well-being: Synthesis. The Millenium Ecosystem Assessment Series. Island Press, Washington DC)

FN:s globala hållbarhetsmål: 17 mål med sammanlagt 169 delmål som världens länder tillsammans har tagit fram i FN för att utrota extrem fattigdom, begränsa den globala uppvärmningen och minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Målen är samlade i Agenda 2030 och ska vara uppnådda till år 2030. Ersatte millenniemålen år 2015.

FN:s barnkonvention: Innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn.

Fossil energi: Består av biobränsle som bildades för miljontals år sedan, genom att biomassa lagrades i jorden under mycket lång tid. När den används frisläpps koldioxid, vilket förändrar jordens klimat. Fossil energi finns i fossilgas, skiffergas, torv, brunkol, stenkol och olja.

Framework for Strategic Sustainable Development / FSSD-metoden: FSSD är ett ramverk för strategisk hållbar utveckling som skapats och förfinats sedan 1990-talet av en internationell grupp av forskare, ledda av Karl-Henrik Robért (som även grundade rörelsen "The Natural Step") Kärnan i ramverket är en uppsättning av fyra

hållbarhetsvillkor som tillsammans tydligt beskriver gränsvärden för ett hållbart samhälle. Dessa principer har länge ansetts bidra till ökad hållbarhet av en samlad grupp framstående forskare och gör så än idag.

Förnybara energikällor: Energikällor som återbildas och därför inte tar slut. Alla förnybara energislag får ursprungligen sin energi från solen. Exempel på förnybara energikällor är vattenkraft, solenergi, vindkraft, vågkraft och biobränslen.

Global uppvärmning: Uppvärmning av jordens atmosfär och hav som huvudsakligen orsakas av människans utsläpp av växthusgaser. Den globala uppvärmningen beror på förstärkningen av den naturliga växthuseffekten.

Hållbarhetscertifiering: En certifiering enligt ett visst system innebär att man uppfyller ett antal kriterier som är viktiga för hållbar utveckling. Till exempel ISO-certifiering.

Hållbarhetsprinciper: Kärnan i FSSD-metoden är en uppsättning av fyra hållbarhetsvillkor som tillsammans tydligt beskriver gränsvärden för ett hållbart samhälle. Dessa principer har länge ansetts bidra till ökad hållbarhet av en samlad grupp framstående forskare och gör så än idag.

Principerna är;

I det hållbara samhället, utsätts inte naturen för systematisk...

- 1... koncentrationsökning av ämnen från berggrunden
- 2... koncentrationsökning av ämnen från samhällets produktion
- 3... degradering på fysiskt sätt

I det hållbara samhället finns inga strukturella hinder för människors ...

- 4.1... hälsa, 4.2... inflytande, 4.3... kompetens, 4.4... opartiskhet, 4.5... meningsskapande

Idrottens hållbarhetsramverk: Se policy för en hållbar svensk idrottsrörelse

Idrotten vill: Idrotten Vill är namnet på idrottsrörelsens idéprogram – den samlade idrottsrörelsens sätt att beskriva vår vision och vår idé om hur vi vill bedriva vår verksamhet, idag och i framtiden.

Jämställdhet: Innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla väsentliga områden i livet. Jämställdhet inom idrotten är en fråga om demokrati, resurser och intressen.

Klimat: Vädrets egenskaper på en viss plats under lång tid, såsom temperatur, vind och luftfuktighet. Mäts ofta i 30-årsperioder.

Klimatanpassning: Att förbättra samhällets förmåga att hantera klimatförändringarna för att undvika kostnader i framtiden. Exempelvis anpassa städers avloppssystem för mer regn och ta fram grödor som tål mer torka eller nya växtsjukdomar.

Klimatförändring: Förändringar av klimatet över tid. Klimatförändringar har alltid skett naturligt, till exempel genom vulkanutbrott eller ändringar i jordens omlopp kring solen. Klimatet har dock aldrig ändrats så snabbt som i dag, vilket beror på människans förbränning av fossil energi.

Klimatkompensation: Att betala en summa till ett miljömässigt bra ändamål, som relateras till de växthusgaser som till exempel en flygresa ger upphov till. Det hindrar inte att utsläppen sker

Klimatsmart: Beskriver någon eller något som inte släpper ut växthusgaser i onödan.

Koldioxid: En växthusgas som bildas vid förbränning eller förmultning och som tas upp vid fotosyntes. När vi förbränner fossila bränslen ökar halten koldioxid i atmosfären, vilket leder till global uppvärmning.

Kontinuerlig markstörning Aktiv skötsel/ Vegetation som avlägsnas genom slåtter eller helt som bidrar till biologisk mångfald.

Naturliga steget: Se Framework for Strategic Sustainable Development/ FSSD-metoden.

Naturvärden: Ett samlingsbegrepp för sådant som har betydelse för den biologiska mångfalden. Dit räknas livsmiljöer som är viktiga för specifika arters eller artgruppers överlevnad och fortplantning, ovanliga eller hotade naturtyper, samt strukturer och element i landskapet. Även förekomst av vissa arter (till exempel rödlistade arter eller signalarter) kan betecknas som ett naturvärde. (FSC Sverige)

Parisavtalet: Klimatavtalet som världens länder kom överens om i Paris 2015, med målet att jordens temperaturökning ska hållas under två grader, helst högst 1,5 grad. Avtalet trädde i kraft 2020 och bygger bland annat på att alla deltagande länder redovisar sina frivilliga nationella åtgärdsplaner för minskade utsläpp. Ambitionerna i avtalet ska regelbundet höjas genom vidare förhandlingar och stödinsatser.

Planetära gränser: Planetens gränser är ett koncept utvecklat av en grupp forskare vid Stockholm Resilience Centre. Forskargruppen menar att det finns nio olika grundläggande miljöproblem som vart och ett har ett eget gränsvärde. Om detta gränsvärde överskrids kan det leda till oöverskådliga miljöeffekter på grund av tröskeeffekter som uppstår. Klimatförändringar är ett av dessa problem med tydliga gränser som inte får överskridas.

Plats för idrott: Riksidrottsförbundets anläggningssatsning Plats för idrott har som mål att öka tillgången till ändamålsenliga idrottsanläggningar och idrottsmiljöer runt om i landet, bland annat genom att bättre inkludera idrott i samhällsplaneringsprocesser.

Policy för en hållbar svensk idrottsrörelse: Idrottens definition av hållbarhet. Syftet är att samlas kring en gemensam bild av målet hållbarhet. En önskan som förenar oss kring hur vi bäst kan bidra till en hållbar samtid.

Ramverk: Se policy för en hållbar svensk idrottsrörelse

Rödlistade arter: Rödlistan är en prognos över risken för enskilda arter att dö ut i Sverige. Med rödlistade arter menas arter inom hotkategorierna nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN) och akut hotad (CR). Rödlistning är ett system som utvecklats av den internationella naturvårdsunionen (IUCN) för att utvärdera tillståndet för arter i naturen.

Social hållbarhet: Den sociala hållbarhetsdimensionen handlar till stor del om välbefinnande, rättvisa, makt, rättigheter och individens behov. För idrottens del finns det som vi definierar som vårt bidrag till social hållbarhet i Strategi 2025, Idrotten Vill samt i vår värdegrund.

Solceller: Plattor, till exempel av kisel, som omvandlar solstrålning till elektrisk ström. Tekniken har utvecklats snabbt de senaste åren, både vad gäller effektivitet och sjunkande priser.

Solenergi: Energi som kommer från solens ljus. Är ursprunget till många energikällor på jorden som exempelvis vindenergi, vattenkraft och bioenergi. Nödvändig för livet på jorden, bland annat driver den växternas fotosyntes.

Strategi 2025: Inom idrottsrörelsen pågår ett omfattande förändringsarbete. Vi kallar det Strategi 2025. Förändringsarbetet ska framför allt leda till att fler ska vilja och kunna idrotta i förening – hela livet.

Sällsynta arter: Arter med liten populationsstorlek. De lever ofta i geografiskt begränsade områden eller livsmiljöer, eller glest spridda över ett större område. En art kan vara sällsynt utan att vara hotad. Sällsynta arter har dock en högre risk att dö ut eftersom mindre populationer har svårare att återhämta sig efter slumpmässiga händelser. (FSC Sverige)

Växthuseffekt: Egenskap hos atmosfären som gör att jordens medeltemperatur är högre än den skulle varit utan atmosfär. Människans utsläpp av växthusgaser förstärker växthuseffekten, vilket leder till klimatförändringar.

Växthusgas: De gaser som gör att atmosfären fungerar som ett växthus. Växthusgaser hindrar mycket av den värmestrålning som är på väg att lämna jorden och skickar tillbaka den mot jordytan. Koldioxid, metan, lustgas och vattenånga är exempel på växthusgaser. Utöver dessa naturligt förekommande gaser finns även konstgjorda växthusgaser innehållande fluor eller brom, dessa används ofta som kylmedier.